Goede Doelen Nederland
brancheorganisatie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
t.a.v. M.C.G. Keijzer,
staatsecretaris

Amsterdam, 1 december 2017

Betreft: consultatie Wet Markt en Overheid

Geachte mevrouw Keijzer,

Met deze brief wil Goede Doelen Nederland reageren op het Wetsvoorstel wijziging Markt en Overheid, concentratietoezicht en privaatrechtelijke handhaving. De Wet Markt en Overheid is in 2012 in werking getreden en heeft als doel "het creëren van zo gelijk mogelijke concurrentieverhoudingen tussen overheden die als aanbieder van goederen of diensten aan derden optreden (ondernemer) enerzijds en andere, particuliere ondernemingen anderzijds."[1]

De wet richt zich op dit moment op marktverstoring door de overheid bij economische activiteiten. Wij zijn van mening dat de wet breder moet worden toegepast en expliciet ook moet gelden voor de geefmarkt.
Nederland kent een rijke traditie als het gaat om 'goed doen'. Het merendeel van de burgers geeft aan maatschappelijke doelen. Bijna één op de twee Nederlanders doet vrijwilligerswerk. Dit particulier maatschappelijk initiatief vervult een maatschappelijk essentiele rol. Met steun van het publiek en andere 'partners' worden maatschappelijke vraagstukken die niet of in onvoldoende mate door overheid of markt worden opgepakt. De filantropische sector is daarmee een een onmisbaar fundament voor onze democratische samenleving.
De overheid heeft de verantwoordelijkheid om de voorwaarden te versterken waarbinnen filantropie zelfstandig en onafhankelijk, kan floreren. Wat wij steeds vaker zien is een overheid die, naast de door de politieke besluitvorming bepaalde middelen, aanvullende financiering zoekt door fondsenwerving. De overheid begeeft zich daarmee expliciet op het terrein van de filantropie. Met overheidsgeld worden dus activiteiten (fondsenwerving) opgezet die door goede doelen moeten worden uitgevoerd.
Voor de risico's van deze ontwikkeling werd in 2012 al gewaarschuwd door de Algemene Rekenkamer (ARK) in een achtergrondstudie: "Publieke organisaties en private activiteiten"[2]

[1] Tweede Kamer 2007-2008, Aanpassing Mededingingswet ter invoering van gedragsregels voor de overheid, nr. 31354, nr 3
[2] Algemene Rekenkamer, 2012, Publieke organisaties en private activiteiten *Achtergrondstudie* ; https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2012/06/20/publieke-organisaties-en-private-activiteiten

Het is nodig dat er een duidelijke scheiding in rollen is tussen overheid en goede doelen. De rol die goede doelen spelen in het maatschappelijk middenveld moet niet door overheden worden opgepakt. Dat overheidsorganisaties zich profileren als goede doelen door een beroep te doen op de vrijwillige steun van het publiek vinden wij onwenselijk. Door de Wet Markt en Overheid ook toe te passen op de goede doelensector wordt dit voorkomen. Dit is in lijn met het huidige regeerakkoord. Dat stelt dat alleen voor activiteiten die niet voldoende door marktpartijen kunnen worden aangeboden, zoals sport, cultuur, welzijn en reïntegratiediensten de mogelijkheid blijft om deze door overheden te verzorgen. De goede doelensector bestaat uit private partijen, die uitstekend in staat zijn hun taken uit te voeren. Het meefinancieren door overheden van die taakuitoefening is dan een passende rol (subsidies) en niet het overnemen van of in concurrentie treden met (een deel van) die rol. De Wet Markt en Overheid moet garanderen dat dat dan ook niet gebeurt.

In het toepassen van de wet ondersteunen we de initiatiefnota van Tweede Kamerleden Ziengs en Verhoeven[3]. Het uitgangspunt van dit initiatief is: «nee, tenzij». Dit betekent ons inziens dat de algemeen belanguitzondering moet worden geschrapt.

Wij verzoeken u deze reactie te betrekken bij de verdere besluitvorming over dit voorontwerp en consultatie.

[redacted]

[3] Initiatiefnota van de leden Ziengs en Verhoeven over de Wet Markt en Overheid, Tweede Kamer 2015 – 2016; 34316, nr. 2